

Een fenomeen: solid gekleurde katten met blauwe ogen en odd-eyed

Als men het over katten met blauwe ogen heeft, dan denk je in eerste instantie aan de Siamees of andere point katten. Ook kan je denken aan witte katten of katten met heel veel wit, bijvoorbeeld bicolour of van of harlekijn.

In het Siamezenoog is alleen pigmentatie aanwezig in het irisachterblad en door lichtbreking zien wij die ogen als blauw. Het patroon van de point katten wordt ook wel het himalajapatroon genoemd naar een konijnenras met deze aftekening. Bij wit of "met veel wit" is het ontbreken van pigment in de ogen een effect van het dominante gen voor wit (W) en het semi-dominante gen voor witte vlekken (S). Tijdens de embryonale ontwikkeling van de kat verspreiden zich de kleurcellen (pigmentkorrels) vanuit het ruggenmerg over de kat.

Het gen voor wit verhindert dit proces en bij het gen voor witte vlekken wordt het proces maar gedeeltelijk uitgevoerd. Indien er geen kleurcellen op de plaats van de ogen of van een oog aanwezig zijn, worden de ogen blauw of bij één oog wordt het odd-eyed. Dat wil zeggen: het pigment heeft maar een oog bereikt en het

oog zonder pigment zien wij als blauw. Het gebrek aan pigment in de vacht en in de ogen wordt door hetzelfde gen veroorzaakt.

Bij volledig effen gekleurde non-agouti katten (= solid kleuren zonder zichtbaar tabbypatroon) zijn blauwe ogen een heel bijzonder en tot nog toe zelden voorkomend fenomeen. Deze effen katten met blauwe ogen werden in de negentiger jaren voor het eerst opgemerkt o.a. in Altay (Kazachstan). Het betrof een natuurlijke mutatie en de vindplaats van deze eerste mutaties werd dan ook de naamgever voor dit nieuwe gen: het Altai-gen oftewel Altai katten.

Altai Katten

Deze effen gekleurde katten met blauwe ogen hebben meestal wel ergens een klein beetje wit: aan de punt van de staart, aan de achterpoten, een klein wit vlekje in het gezicht, een medaillon op de buik of soms alleen de snorharen. Deze kleine witte vlekjes zijn terug te voeren op het zogenaamde locket gen. Dit recessief verervende gen heeft niets van doen met het dominante gen dat voor geheel witte katten en het semi-dominante gen dat voor de witte vlekken van de bicolour verantwoordelijk is. Bij effen Britten speelt het locket gen soms ook op: de katten hebben ergens een heel klein wit vlekje, meestal op de borst of tussen de achterpoten, zonder dat ze genetisch "met wit" kunnen zijn omdat beide ouders zonder wit zijn.

Bij kruisingen van Altai katten met katten met een andere oogkleur dan blauw werd geconstateerd dat voor deze blauwe ogen een dominant gen verantwoordelijk moet zijn. Want er werden katten met zowel blauwe ogen alsook met anderskleurige ogen geboren. Dit betekent dat de katten met blauwe ogen niet fokzuiver (homozygoot) voor het blauwe oog konden zijn, want dan waren er alleen katten met blauwe ogen geboren. Meerdere fokkers in diverse landen hebben toen de handen ineen geslagen en sinds meer dan 20 jaar aan deze nieuwe variëteit gewerkt en werken er nog steeds aan.

Omdat aan het gen voor wit (W) een groot risico van doofheid verbonden is, mogen bij de FIFe, ongeacht het ras, witte katten niet met witte katten worden gekruist. Bovendien mogen voor de fok alleen witte katten worden ingezet na een test (BAER) dat ze op beide oren goed horend zijn. Het risico voor doofheid is ook voorhanden bij het kruisen van twee Altai-katten met blauwe ogen of odd-eyed. Daarom wordt ook bij de fok van Altai-katten dringend geadviseerd om katten met blauwe ogen alleen met katten met een andere oogkleur te kruisen. Er worden dan kittens geboren waarvan (theoretisch) de helft blauwe ogen heeft, maar die voor het Altai-gen fokonzuiver (heterozygoot) zijn en daarom het risico op doofheid klein is. Om het risico te vermijden dat men uiteindelijk niet meer kan achterhalen welk gen een kat met blauwe ogen draagt (het